

stoječi po svojih jerobih in skrbnikih. Imé jerobovo in skrbnikovo se postavi tudi v glasovni imenik. b) Tudi samostojne ženske morajo same volit priti; le zakonskim ženam je dopuščeno, da lahko volijo po svojih možéh. c) Za skupščine (korporacije), društva in družbe volijo tisti, ki jih po postavi zastopajo, ali pa tisti, ktere ti zastopniki pooblastijo. Ako je kdo od več korporacij ali društev zastopnik, sme toliko glasov oddati, kolikor korporacij ali društev namestuje. Pooblastil pa ne sme nihče več, ko eno samo sprejeti. Imé zastopnikovo in pooblaščenčevo pride v glasovni imenik in pooblastilo se zapisniku predloži.

Ako je kdo zastopnik od kake korporacije, na pr. cerkve itd., pa ima ob enem tudi še sam svoje posebno posestvo, od kterega toliko davka plačuje, da ima volilno pravico, ali sme dva glasova oddati? Po naši misli ni dvombe, da sme.

Kdo voli za cerkve in ubožne kase, ako toliko davka plačujejo, kar ga je treba za volilno pravico? — Tisti, ki jih po postavi zastopa, to je, cerkveni predstojnik (župnik ali fajmošter) ali kogar on za to pooblasti.

Ali imajo tiste korporacije (cerkve itd.), ki imajo državne ali deželne obligacije, od kterih s tem plačujejo davek, da se jim 21°/_o, dotično 10°/_o od kupona utrguje, volilno pravico, če plačujejo, kar je za njo treba? Mi mislimo, da, — ker postava ta odbitek od kupona izrekoma davek in sicer davek od prihodka imenuje.

Da pa ta pravica obvelja, je neobhodno potreba, da je korporacija med občinske volilce (v volilski imenik) vpisana. Ako se to do zdaj še ni zgodilo, naj se ta vpis pri županstvu, kteremu korporacija podpada, brž zahteva (reklamira), in potem skrbi, da popravek pride tudi v volilski imenik, ki se napravi za deželne volitve. Ako županstvo vpis odreče, gré pritožba do c. k. okrajnega glavarstva.

Reklamacija naj se brž ko brž zgodi, da se pred volitvijo deželnega poslanca dožene.

To, dragi domorodci, priporočamo vaši pazljivosti in vaši skrbi.

Klic kranjskemu narodu iz Štajarskega.

Pod naslovom: „ali bo kaj ali ne?“ poklada „Slovenski Gospodar“ iz Maribora med drugim našemu kranjskemu narodu sledeče želje na srce:

Ker se nadjamo, da stopijo slovenski državni poslanci, kteri so 400.000 štirskih Slovencev edina podpora, krepko na noge ter po vzajemnem postopanju z vsemi federalisti pospešijo konec državnega zbora, zato se obračamo do Vas, premili rojaki na Kranjskem: naj vas navduši ozir na nas, štajarske Slovence, ki si sami pomagati ne moremo; naj Vas navduši ozir na koroške Slovence, kterim sedanja ustava vse jemlje, kar je narodu potreba, da živi; naj Vas posebno navduši sorodni nam narod česki, ki se že toliko let vojskuje za svoje, pa tudi za pravice nas vseh! Če Vaši poslanci ž njimi enako delajo, bo to českim bratom v tolažbo in pomoč, ter bo zmaga toliko preje in gotoveje prišla. S Čehi pa zmagamo tudi mi, brez njih pa ne. Nasprotovati ministerstvu, ki ima vsak hip druge možé na čelu, zamorejo poslanci le, ako vedó, da imajo ljudstvo za sabo, da bodo toraj vselej sopet voljeni, naj vlada tudi dva-trikrat zaporedoma deželni zbor razpusti. Taka je na Českem, in zato je nasprotje česko tako stanovitno in odločno. Na kolikor mi kranjske Slovence poznamo, se

upamo reči, da bodo, če vlada pri odločni opoziciji kranjskih poslancev razpiše neposrednje volitve v državni zbor, z večine svojim narodnim poslancem zvesti ostali.

Potreba politične zavednosti pri Slovencih; snujmo politična društva!

Iz Gorenškega 23. nov. — Narodnjaci! komaj smo se nekoliko oddihnili, že nam žugajo, nas z nova na steno pritisniti. Kdor bere dunajsko „Presse“, „Tagespost“ in druge take liste, bode mi to popolnoma pritrtil. Upajmo pa, da so ta žuganja naših nasprotnikov poslednja; vendar lahko nam postanejo nevarna, kajti v obupanji se moči natezajo, zedinjajo in zvikšujejo, skušajo se (dokaz so nam prejšnje volitve) tudi lisičje zvijače.

Toraj pozor! na vse strani, nikar ne dremljimo, utrjujmo se mi sami in pripravljajmo orožje, s kterim bomo nasprotnike vrgli, ako nas zopet pokliče na boj v volitve.

Kakovo orožje pa si napravimo? Orožje uma in zavednosti.

Ljudstvu pojasnjimo, kako da je vsak hip drugo ministerstvo; odkrivajmo mu namene naših nasprotnikov, pa tudi to, kaj hočejo doseči z vsakoletnim razpuščanjem njim neljubih deželnih zborov in z vsakdanjim beganjem ljudi po novih volitvah, ktere jemljó čas pa tudi mnogo mnogo denarja zavolj dolgih in težavnih potov na krivično odločene volitvene kraje.

Kedar bode ljudstvo to umelo in razvidelo, ne bojimo se nič več, nikdar ne bomo propali, kajti Slovenci imajo bister um, pa stanoviten značaj; oni živé za Boga, dom in cesarja, za resnico in pravico, nikakor pa ne za neverni in krivični liberalizem.

Dozdaj pa je naše ljudstvo v politiki še zeló otročaj, sploh se namreč še ni privadilo ustavne vlade ter je tudi ne povsod pregledalo. Kako tedaj bi bilo mogoče v prav kratkem času vsaj volilcem najpotrebniše politične resnice razložiti in pojasniti, kajti politika je dandanes jako nevarna in skušal bi kak vsemogočen paša narodnjakom zopet tak nov eksempl štaturirati?

Evo vam, dragi prabratimi! pomoč brez nevarnosti, pa gotovo in zdatno „v političnih društvih“.

Moč političnih društev nam kaže Tirolsko, Gornje Avstrijsko in gornje Štajarsko, ker zlasti v slednjih dveh deželah je popred liberalizem popolno gospodoval in se bahato košatil. Toraj naj ustanovi vsaka županija ali večja fara tako društvo, pa sem vam porok, da bode bistro naše ljudstvo v kratkem času se zavedalo političnih svojih dolžnosti ter jih tudi spolnovalo, da se nam ne bo nikdar več treba bati volitev, celó neposrednjih ne v državni zbor, ako bi nam utegnila precartana nemčurija ž njimi kteri pot postreči.

Domorodci! za politično omiko, brez ktere se ne more najboljja ustavna vlada nikdar dobro izpeljati, so Slovencem „politična društva“ tako potrebna, da se brez njih v političnih zadevah ne more nič stalnega in gotovega dognati. Samo človek, politično razumen, ima skalo stanovitnosti, ter se ne dá zapeljati in pregovoriti od vsacega sladkuna in lisjaka, pa tudi ne prestrašiti in ugnati po žuganju in pretenji boljarjev in izdajic; politični nevedneži pa se ne znajo braniti, omahujejo in pogosto zgolj iz nevednosti nasprotniku v zanjke tekó.

Slovincem je potrebna politična zavednost, v kratkem jo zamorejo samo „politična društva“ razsejati in pospešiti, toraj se gibljimo, tekajmo in delajmo, snujmo taka društva, kujmo orožje, dokler je čas; kdor

začne prepozno delati, ne bo do časa dodelal in kriv bo po svoji počasnosti in vnemarnosti té ali une nesreče. Toraj še en pot: Pozor na vse strani! Na noge z društvi političnimi! *)

Koliko smo že ministerstev imeli v Avstriji?

Dunajski časnik „Vaterland“ je unidan sestavil imenik vseh ministrov avstrijskih od 13. marca 1848. leta, ko je Metternich vsled prekucije odstopiti bil prisiljen.

Vseh ministrov je v teh 23 letih blizo 83 bilo; na tanko jih je prav težko sešteti, ker je marsikter po večkrat minister bil. nekteri pa tako kratko časa, da jih skoro šteti ni. V tem številu tudi niso ogerski ministri od 17. februarja 1867., ko se je Ogronom posebno, čisto samostalno ministerstvo dovolilo.

Dvanajstkrat so se v tem času ministerstva celó premenila. 1. Ministerstvo, kteremu je načelnik bil Pillersdorf (15. marca do 8. julija 1848). 2. Ministerstvo Doblhof-Bachovo (17. julija do 6. okt. 1848). 3. Ministerstvo Schwarzenberg-Studio-novo (22. nov. 1848. do 21. avgusta 1859). 4. Ministerstvo Rechbergovo (21. avgusta 1859. do 12. aprila 1860). 5. Ministerstvo Goluhovski-Schmerlingovo (20. oktobra 1860. do 4. februarja 1861). 6. Ministerstvo Rainerjevo (4. februarja do 27. junija 1865). 7. Ministerstvo Belkredijevo (27. julija 1865. do 7. februarja 1867). 8. Ministerstvo Carlos Auerspergovo (30. dec. 1867. do 26. sept. 1868. Za nekaj časa Taaffe). 9. Ministerstvo Hasnerjevo (1. februarja do 4. aprila 1870). 10. Ministerstvo Potockijevo (12. aprila 1870. do 4. februarja 1871). 11. Ministerstvo Hohenwartovo (6. februarja do 30. oktobra 1871). 12. Ministerstvo današnje Adolf Auerspergovo.

Dopisi.

Iz Planine 17. nov. (Kon.) — Ta raztrgan most je bil prava nadloga vsacemu, kdor je čez-nj šel. Res moremo Boga hvaliti, da se v tem času ni nobena večja nesreča pripetila, kakor ta, da je včasih kako živinče skozi mostnice nogo si pomolilo in bi si jo bilo ravno tako lahko tudi zlomilo. Poprava mosta se je pa tudi zastran tega odlašala, ker je knez Hasperški, kteri je mogel servitut temu mostu opravljati, hipoma les za popravo mostu odrekel, kterega je poprej leta in leta brez ugovora dajal. In tako je most že leto in dan tak, da je vsak na prvi mah sprevidel, da gospodarja nima in da je predmet kake pravde, kajti niti knez niti Malenčani niti Planinčani ga niso popraviti in vzdržati hoteli. Most se med konkurenčne naprave sploh ne more prištevati; bil je na stroške občine planinske napravljen in njenim prebivalcem tudi največ koristi donaša. Vsaki, kdor ima v Malnih opravek, mora čez ta most, kar mu, ognivši se daljnega družega mosta, prihrani dosti korakov in tudi podplatov. V Malne vozi vse, kar ima les za žage ali pa žita za mlenje; poleg tega se vozi čez in hodi na travnike unkraj mosta in v bližnji gozd; vrh tega postane pa most neposrednja vez med Planino in z vasmi na vzhodno-južno stran planinskega okraja, kedar jeseni celo Planinsko ravnino voda zalije, tedaj se cesta mimo grada več tednov pod vodo skrije, tukaj pa zarad više lege cesta še dolgo suha ostane. Sicer pa so

*) Ker gosp. pisatelj, pisaje ta sestavek, ni še vedel, da so nam volitve že pred durmi, se ve, da za te volitve ni mogoče osnovana imeti društva; al v duhu teh družeb naj zdaj brž dela vsak rodoljub. Vred.

tudi Malni planinski eldorado, kamor poleti gospôda prav rada zahaja, ker Andrejček jih zmiraj z dobro pivo, ribami in raki pogosti. Zakaj tedaj se večina Planincev tako trmoglavo obnaša zoper popravo tako potrebne reči? To ni znamenje lepe zastopnosti in ljubezni med občani, temuč kaže disharmanijo, ker Malenčani so skladni del trga in nosijo vsa bremena skupno s Planino. Predlog gosp. Deva, naj se most na stroške vse občine napravi, je žalibog padel in zopet bo precej vode poteklo, predno se ta mostna zadeva reši. Protest manjšine zoper ta sklep se je deželnemu odboru predložil, s tehtnimi vzroki podprt. Da bi vsak nekoliko soldov k tej občno koristni reči daroval, nikogar ne bi zadelo hudo; devet posestnikov samih pa vendar ne more stroškov trpeti. — Družbeno življenje je tukaj nekako dolgočasno, pa bi se brzo zasuknilo na veselo, ako bi vladala lepa složnost in skupnost in ne bi se gledalo na male žrtve. Naš „Sokol“ dremlje predolgo zimsko spanje; naj bi se kmalu izbudil! Zadnji čas se je tudi govornica raznesla, da se zaspala čitalnica zopet oživlja. Zares skrajni čas je, da se kaj stori o tej reči, vsaj je v Planini vendar precejšna množica inteligentnih mož in vrlih domoljubov, pa še čitalnice nimajo, ki bi jo vendar tako lahko imeli. Zato na noge možaki, ki imate veljavo, in vsi drugi, ki morete z duševnimi močmi pripomoči, da čitalnica postane pribežališče v dolgočasni zimi!

Iz Postojne 24. listopada. (Čitalnična beseda) preteklo nedeljo, napravljena po dolgem prestanku, se je jako dobro sprinesla. Predstavljal se je igrokaz „Poglavje I. II. in III.“ Vsi naši diletantje so svojo nalogo dobro izvršili; zadovoljnost je tedaj bila splošna. Med igralci zapazili smo to pot dve, prav dobri novi moči. Naj bi se igrokazi pogostoma ponavljali; — privabili bi gotovo več novih članov s časom čitalnici.

Iz Loke 24. nov. — Čast in hvala našim mestjanom, da so za župana nam volili gosp. Moharja, možá poštenega skozi in skozi, za blagor našega mesta skrbnega in ki ima srce sploh za narod naš slovenski in njegove pravice. Slava!

Iz Kamnika 27. dne t. m. — Danes smo na pokopališče spremili truplo gosp. Janeza Podrekarja, posestnika in trgovca tukajšnjega, ki sicer že več časa bolehen, je 25. dne t. m. nepričakovano hitro umrl. Gospodje kupčijskega stanú so ga nesli in mu svetili; gospodje pevci tukajšne čitalnice pa mu nadgrobnico peli. Velika množica mestjanov in od zunaj prisedših prijateljev, med temi tudi več gospodov iz Ljubljane, je zadnjo čast skazalo obče spoštovanemu rajnkemu. Kdor je mož tolike poštenosti bil in tako iskrenega rodoljuba kakor naš Podrekar, onemu ostane časten spomin na vse čase. Bode mu zemljica lahka!

Novomesto 27. nov. — Naš mestni odbor si je te dni postavil lep spominek pravega avstrijskega čutja s tem, da je grofu Hohenwartu, ki se je tako modro in pogumno potegoval za poravnavo narodov v Avstriji, podelil častno mestjanstvo. Slava mu! Svojim sobratom v Kranji pa čestitamo, da so podrli meščanstvo Beustu, ki ga je nameravala koterija nemčurska, podkurjena po ljubljanskih tujcih. Kamo si zabredel Kranj!

Iz Ljubljane. — Kranjski deželni zbor je tedaj spet razpuščen, kakor nekteri drugi. Zarad tega vriska „Tagblatt“ veselja, kajti na to on z vsemi družimi nemčurskimi judovskimi časniki že dela cele